

ємств Харківського району до загальної кількості суб'єктів господарювання Харківського району складає 0,8 %; кількості ФОП Харківського району до загальної кількості суб'єктів господарювання Харківського району складає 87 %. Відповідно спостерігаються позитивні показники щодо кількості фізичних осіб-підприємців.

При цьому співвідношення загальної кількості суб'єктів господарювання Харківського району до загальної кількості суб'єктів господарювання Харківської області складає 5 %.

Таким чином, співвідношення кількості малих підприємств Харківського району до кількості малих підприємств Харківської області складає 4,6 %; кількості середніх підприємств Харківського району до кількості середніх підприємств Харківської області складає 5 %; кількість ФОП Харківського району до кількості ФОП Харківської області складає 5 %, що відображає відносно пропорційне співвідношення вищевказаних суб'єктів.

Висновок. Близькість агломерації Мереш'янської міської ОТГ до великого промислового та підприємницького міста дозволяє бізнесу отримувати максимум інфраструктурних послуг в місті Харків. Це призводить до зниження тиску потреб громади на органи управління ОТГ щодо послуг від об'єктів інфраструктури підтримки МСП на території ОТГ. Однак, надання більшості комунальних послуг підприємцям, зареєстрованим в межах Мереш'янської міської ОТГ, в м. Харків, не є раціональним, оскільки споживачами комунальних послуг є не лише МСП, але й мешканці ОТГ. Тому важливим є, крім організації розвитку інфраструктури підприємництва, створення комунальних підприємств, що надають комунальні послуги мешканцям та організаціям на території ОТГ.

2.2 Оцінка перспективи розвитку Мереш'янської міської об'єднаної територіальної громади

Економічний розвиток ОТГ базується на декількох складових, однією з яких є економічна сталість. Щоб компанії, які працюють на території ОТГ постійно, розвивалися і досягали високих економічних показників, необхідно створювати сприятливе середовище для бізнесу, проводити навчання та підготовку кадрів, з урахуванням майбутніх потреб бізнесу, надавати максимальне сприяння компаніям, які працюють на території ОТГ і, насамперед, проводити активну роботу із залучення місцевих та іноземних інвестицій у місцеву економіку.

На сьогодні, до основних факторів, які стримують розвиток Мереш'янської міської об'єднаної територіальної громади можна віднести низький рівень розвитку малого та середнього підприємництва, високий рівень трудової міграції, низький рівень комунікації у форматі: громада-бізнес-влада.

Для аналізу щодо визначення ефективності розвитку Мереш'янської міської об'єднаної територіальної громади було використано програмне забезпечення – Decision Making Helper, застосування якого дозволяє диференційовано оцінювати всі необхідні критерії для отримання результату дослідження.

Основними факторами оцінки ефективності розвитку об'єднаної територіальної громади були визначені: бюджетна складова, рівень розвитку інфраструктури та зайнятості населення.

Відповідно до норм частини 1 статті 2 Бюджетного кодексу України загальне поняття бюджет охоплює план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення за-

вдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду, в той час, як бюджети місцевого самоврядування являють собою бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах), бюджети об'єднаних територіальних громад¹.

Загальне розуміння інфраструктури зазвичай визначається як комплекс взаємопов'язаних обслуговуючих структур, сукупність споруд, будівель, систем і служб, необхідних для функціонування галузей матеріального виробництва та забезпечення умов життєдіяльності суспільства.

У науковій літературі термін «інфраструктура» найчастіше тлумачиться у двох таких напрямках:

1) сукупність галузей, видів діяльності, спеціалізованих на конкретних діях систем у широкому розумінні, які безпосередньо забезпечують умови та процеси діяльності основної системи, маючи підпорядкований, допоміжний характер по відношенню до неї;

2) матеріально-технічна база, необхідна для функціонування самої спеціалізованої (галузевої) системи².

Поняття зайнятості законодавчо визначено як не заборонена законодавством діяльність осіб, пов'язана із задоволенням їх особистих та суспільних потреб з метою одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі, а також діяльність членів однієї сім'ї, які здійснюють господарську діяльність або працюють у суб'єктів господарювання, заснованих на їх власності, у тому числі безоплатно³.

Забезпечення ефективної зайнятості населення повинно бути одним з пріоритетних завдань будь-якої об'єднаної територіальної громади. Тому кожна ОТГ повинна надавати великого значення збереженню і розвитку свого трудового потенціалу.

При цьому, основними напрямками оцінки ефективності розвитку об'єднаної територіальної громади визначені:

- Соціальний розвиток (освіта, соціально-духовна сфера, фізична культура і спорт, охорона здоров'я);
- Екологічна сфера (сучасне екологічне становище);
- Малий та середній бізнес (як складові підприємницького потенціалу)⁴.

Для реалізації напрямів розвитку ОТГ необхідно визначити їх пріоритетність. Для вибору найкращої альтернативи, зокрема при виконанні процедур прийняття рішень обрано систему підтримки прийняття рішень (СППР) Decision Making Helper⁵, яка є простою у використанні, в якій застосовується попарне порівняння суджень експертів, що суттєво зменшує суб'єктивність оцінювання. Вищевказана система застосовується у даному дослідженні щодо всіх обраних ОТГ.

Перед застосуванням програмного продукту експертами було сформовано масив даних, які реалізуються в процесі прийняття рішення.

¹ Бюджетний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50–51, ст. 572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

² Новикова В. І. Рекреаційна інфраструктура: суть поняття, види, методи дослідження. *Географія в інформаційному суспільстві*: зб. наук, праць. У 4-х т. Київ: ВЛГ «Обрії». 2008. Т. IV. С. 163–165.

³ Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.

⁴ У дослідженні брали участь студенти ХНЕУ ім. С. Кузнеця М. Тесло, Н. Коротка, Д. Нечипоренко.

⁵ Decision Making Helper. URL: <https://www.infonautics-software.ch/decisionmakinghelper>.

Як наслідок, конкретний стейкхолдер шукає максимально задовільне рішення для виконання стратегічних завдань розвитку ОТГ при використанні позитивних факторів впливу та уникнення впливу несприятливих факторів. Для розрахунків використано СППР Decision Making Helper у онлайн версії.

Крім того, результати встановлення ваги факторів впливу на зацікавленість визначених стейкхолдерів представлено на Рис.1 пріоритетним в цій ОТГ є розвиток малого бізнесу.

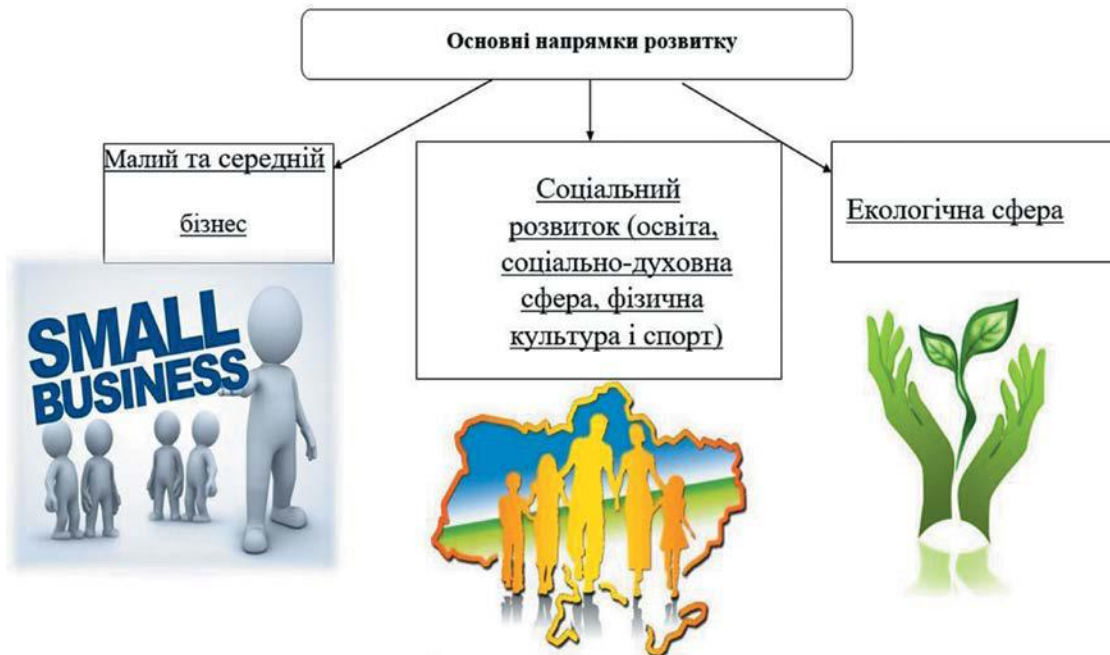


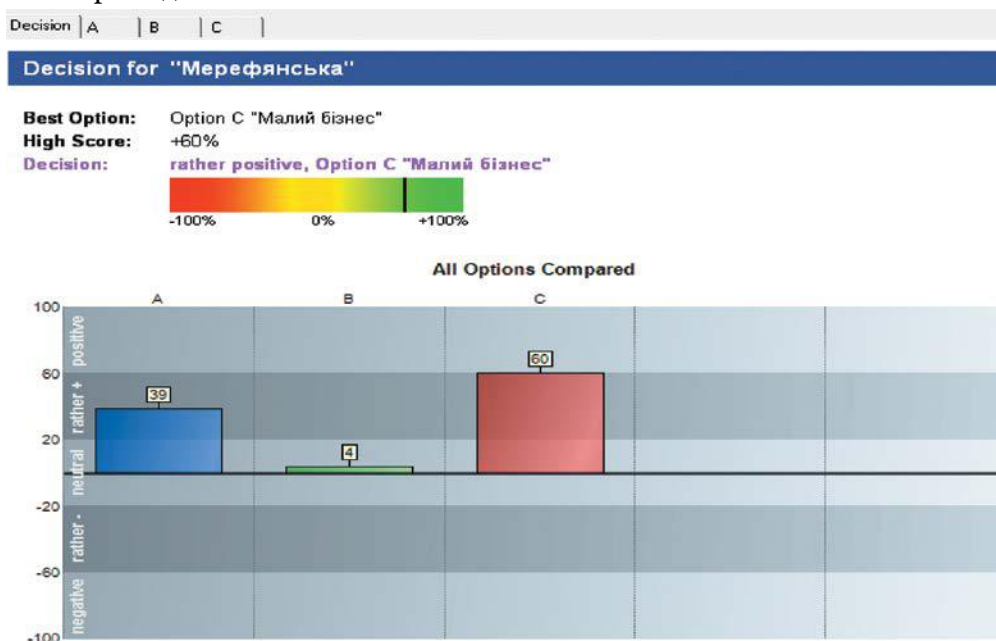
Рис. 1. Основні напрями розвитку Мереф’янської міської об’єднаної територіальної громади

Таблиця 5. Критерії напрямків розвитку Мереф’янської міської об’єднаної територіальної громади

Мереф’янська			
Options	Option A	Option B	Option C
Criteria	Соціальний розви	Екологічна сфера	Малій бізнес
Criterion 1	Rating A:1	Rating B:1	Rating C:1
Бюджет	+2	+1	+4
Criterion 2	Rating A:2	Rating B:2	Rating C:2
Інфраструктура	+4	-2	+4
Criterion 3	Rating A:3	Rating B:3	Rating C:3
Зайнятість населе	+1	+2	+3

В даній таблиці відображено критерії для кожного з напрямків розвитку Мереф’янської міської ОТГ, а також їхня значимість

Таблиця 6. Показники розвитку малого бізнесу в межах Мереф'янської міської об'єднаної територіальної громади



Згідно з даними, отриманими за допомогою програмного забезпечення, в цій ОТГ необхідно в першу чергу розвивати малий бізнес.

Висновок в результаті оцінки перспектив розвитку Мереф'янської селищної об'єднаної територіальної громади за допомогою використання програмного забезпечення Decision making Helper:

1. За допомогою програмного забезпечення Decision Making Helper встановлено, що значимість соціального розвитку як напрямку розвитку ОТГ по відношенню до бюджету як критерію складає +2 з максимальних +5, тобто ближче до середнього; значимість соціального розвитку як напрямку розвитку ОТГ по відношенню до інфраструктури як критерію складає +4 з максимальних +5, тобто ближче до максимального; значимість соціального розвитку як напрямку розвитку ОТГ по відношенню до зайнятості населення як критерію складає +1 з максимальних +5, тобто ближче до мінімального.

2. За допомогою програмного забезпечення Decision Making Helper встановлено, що значимість екологічної сфери як напрямку розвитку ОТГ по відношенню до бюджету як критерію складає +1 з максимальних +5, тобто ближче до мінімального; значимість екологічної сфери як напрямку розвитку ОТГ по відношенню до інфраструктури як критерію складає -2 з максимальних +5, тобто ближче до мінімального; значимість екологічної сфери як напрямку розвитку ОТГ по відношенню до зайнятості населення як критерію складає +2 з максимальних +5, тобто ближче до середнього.

3. За допомогою програмного забезпечення Decision Making Helper встановлено, що значимість малого бізнесу як напрямку розвитку ОТГ по відношенню до бюджету як критерію складає +4 з максимальних +5, тобто ближче до максимального; значимість малого бізнесу як напрямку розвитку ОТГ по відношенню до інфраструктури як критерію складає +4 з максимальних +5, тобто ближче до максимального; значимість малого бізнесу як напрямку розвитку

ОТГ по відношенню до зайнятості населення як критерію складає +3 з максимальних +5, тобто ближче до середнього.

Висновки

1. Мереш'янська міська об'єднана територіальна громада є підписантом форми членства в М4ЕГ (Ініціатива «Мери за економічне зростання») у рамках Енергетичного кластеру. ОТГ прагне до самостійного виробництва енергії, якою зможуть задовольнити енергетичні потреби підприємств, комунальних установ, житлового сектору тощо на території громади. Вводяться сучасні альтернативні джерела енергії. Наприкінці 2018 р. на території Мереш'янської ОТГ підприємство ТОВ «Альтернатив Енерджи Сорсес Солар» (AES SOLAR) розпочало будівництво сонячної електростанції, потужність якої складає 3,9 МВт¹. Промислову наземну сонячну електростанцію потужністю 3,9 МВт введено в експлуатацію в 2019 році. Електростанція розпочала виробництво та продаж електроенергії з 1 квітня 2019р. За 2019 рік вироблено та реалізовано 4687, 512 тис. кВт/год. електроенергії². Прикладом суб'єкта господарської діяльності є ВКП «Служба замовника» (державна власність / власність територіальних громад), яка надає послуги з: вивезення ТПВ, нечистот, стерилізації безхазяйних тварин та зберігання інвентаризаційних справ.

2. Бюджет громади формує тільки приватний сектор в ОТГ.

3. Відсутні підприємства комунальної власності, які належать ОТГ.

4. Інфраструктура підприємництва в ОТГ складається з:

– Центр надання адміністративних послуг Виконавчого комітету Мереш'янської міської ради, який не належить ОТГ (ЦНАП);

– громадська організація – Центр розвитку бізнесу «Цербер», який знаходиться на території ОТГ (основними складовими якого є: бізнес інкубатор – повний спектр послуг із започаткування нового бізнесу та супроводження існуючого (навчання, семінари, лекції, круглі столи, майстер класи, інше); бізнес асоціація – спілка підприємців усіх форм власності, що може бути зібрана за кластерним принципом; експортний кейс – діяльність «Церберу», направлена на розвиток експортного потенціалу громади; швидка юридична допомога – група юристів для допомоги під час візитів будь-яких контролюючих та силових органів; бізнес-Call-center – дистанційна консультація для бізнесу що діє або зареєстрований в громаді (для представників інших регіонів послуга платна за договором); юридичний реєстраційний адрес для створення юридичних та фізичних осіб-підприємців – можливість зареєструвати бізнес на території громади, навіть якщо господарська діяльність буде відбуватись поза її межами; бізнес-освіта – програми для шкільних та позашкільних закладів з основ ведення бізнесу; інше);

– об'єкти торгівлі та надання послуг: 2 ринки; 2 супермаркети; 126 торговельних кіоски та павільйони; 179 магазинів; 21 об'єкт громадського харчування; 8 шкільних столових; 15 аптек та аптечних пунктів; 8 АЗС; 9 ательє з шиття одягу; 12 перукарень; 10 станцій технічного обслуговування; 4 майстерні з шиномонтажу; 3 автомийки; 4 пункти обміну валюти; 7 ломбардів; тощо³.

¹ Моделі місцевого економічного розвитку. Успішні практики. URL: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/dinaprintweb.pdf>.

² Сонячна електростанція. URL: <https://aessolar.com.ua/>.

³ Стратегія розвитку Мереш'янської міської об'єднаної територіальної громади до 2027 року. URL: <https://drive.google.com/file/d/1qzmbZfhP-7PPAb3KXsC5lqh6NpukZm3-/view>.